

מומחית תוכן: אושרה לרר שייב, ממונה
על שוויון בין המינים בחינוך, המינהל
הפדגוגי, משרד החינוך

מהדורה ארבעים ושלוש

03.06.2021
כ"ג סיו תשפ"א

צוות המערכת
אלון שורץ, ריבי ארצי, ד"ר איריס פינטו,
רקפת גלבוט, ענבל לוור

זמן קריאה 60 שניות

אמ; לק הוא ביטוי סלנג באינטרנט, ראשי תיבות של
"ארוך מדי; לא קראתי".

שימוש רב נעשה בו על מנת להציג את חוסר רצונם של
הקוראים להתאמץ בקריאה ובקשתם ל**תקציר הדברים**.

סקופ הוא מונח בעיתונאות המציין ידיעה חדשותית
מקורית, **חשובה**, **מפתיעה** או מרעישה שנחשפה
באופן בלעדי על ידי גורם עיתונאי כלשהו.

מדובר בחדשות אשר סביר להניח שיעניינו מספר רב של
אנשים ועשויות להיות כאלו המלמדות על **הבט חדש** לגבי
אירוע חדשותי אשר ידוע זה מכבר

scope הוא **תחום**, אזור הנמצא בתוך גבול מוגדר
מסוים מוחשי או תיאורטי כמו תחום ידע - ובמקרה שלנו,
חינוך.

לטובת המצטרפים החדשים, ברזכים הבאים!

על כן **סקופ**

מגזין קצר וחדשני בתחום החינוך

בדיוק" שלי יחימוביץ'

"נדע שעמדנו במבחן כשנראה גבר בינוני ואישה בינונית מגיעים לאותו מקום

"את לא נולדת אישה אלא נהיית אישה" סימון דה בובואר

לפני כמה שבועות צפיתי עם בתי בקליפ של שיר אסיאתי. פעילות חינוכית לכל דבר ועניין (; אחרי שהתרשמנו מההפקה המכובדת, הריקוד המקורי, המוזיקה המשגעת (תרתי משמע) הבגדים הנעלמים ועוד, נזרקה לאויר השאלה: "הוא חושב שהוא בת?" הזדמנות חינוכית, כבר אמרתי....

כמו הרבה גדרות שאנחנו מניחים במרחבים שונים בחיינו, שעוזרים לנו לעשות סדר ולהציב גבולות, גם בנושא המגדרי התרבות שלנו קוראת לעשות "סדר" (בעיקר אצלנו בראש) ולהציב גדרות - אולי כדי שנוכל להגדיר את עצמנו כתרבות.

זכיתי להימצא בסביבת עבודה נשית רוב חי הבוגרים. וכשנמצאים בסביבה חד מגדרית, מבינים שכל סביבה ניתנת לפילוח שרירותי של תכונות (למשל נשיות וגבריות), על פיהן נמדוד מי נמצא באיזה צד של ה"גדר", אבל שוכחים שיש בעולם גם רצף, ולא הכל בר מיון חד מימדי (מוזמנים לחזור לגליון הערכה ולחשוב על זה).

וזכיתי לגדל ולחנך ילדות וילדים, ולבדוק עם עצמי וגם יחד איתם איפה יש שער בגבולות ובה(גדר)ות, ממנו אנחנו יכולים לצאת מגדרנו, להביט החוצה ולתהות: האם יש הבדל בין האדם שאני לזה שמולי? ומי הגדיר את הגדר, ההגדרה והמגדר מלכתחילה? והאם זו אכן ההגדרה התרבותית שאנחנו בוחרים בה?

מוזמנים לשחק עם המחשבה הזו. וגם לפרסם אותה.

קריאה מהנה וסופ"ש נעים, אלון.

*בלחיצה על הסמל
תעברו חזרה לפה

מה זה?

מה עושים פה?

הנושא השבועי

מה זה בכלל?

כל כותרת היא קישור
לעמוד המתאים

סטיריאוטיפים וסכמות

הם הבסיס להטיות לא מודעות.

האם אנחנו טועים

והזדמנויות מחמיצים?

האם התקדמנו? האם אנו מרוצים?

מוח ממוגדר יוצר עולם ממוגדר

במקום קשת של צבעים וגוונים.

אז איפה להתחיל?

והיכן טמון העתיד

של שוויון בין המינים?

GENDER

מגדר

מגדר

ד"ר איריס פינטו

מגדר עוסק באופן בו מובנית ומתפרשת הביולוגיה באמצעות השפה והתרבות, בשונה ממיניות, שהינה סך התכונות הביולוגיות המגדירות "גבר" או "אישה". בתרבות המערבית המערכת המגדרית היא בינארית וכוללת זהות גברית ונשית. היא מכוננת את הזהות האישית של הפרט, ומשפיעה על הבנתו את זהותו המינית.

זהות מגדרית נקבעת בילדות, ונגזרת מתחושת הזהות האישית של הפרט אל מול קטגוריות המגדר: גבר, אשה, שילוב של שניהם או אף אחד מהם. המחקר המדעי מראה שזהות זו אינה דבר שנבחר במודע, ונראה שגורמים ביולוגיים כגון השפעות גנטיות ורמות הורמונים ברחם, לצד חוויות מוקדמות בגיל הנעורים או הבגרות, תורמים להתפתחות הזהות המגדרית.

התנהגות סטריאוטיפית של המינים מופיעה מוקדם בחיים. היא משמרת התנהגות המותאמת לסטנדרטים המקובלים על בני אותו מין, ודוחקת התנהגויות הנחשבות לבלתי הולמות עבורם. ילדים ומתבגרים צעירים אוספים ברצון מידע התואם את

ה

סקמה המגדרית שלהם, ומשנים מידע הנוג

סיעור מוחות

מגדירים מגדר

ב-2013 נשאה הסופרת הניגרית עטורת הפרסים צ'יממנדה נגוזי אדיצ'יה הרצאת טד שכותרתה "כולנו צריכים להיות פמיניסטים", בה היא מתארת את הפמיניזם כנייר לקמוס להיותנו אנשים מוסריים, מודעים לעצמנו והגונים כלפי בני-האדם באשר הם, גברים כנשים.

מאז צברה ההרצאה יותר מ-3.5 מיליון צפיות, משרד החינוך השוודי חילק את תמלולה לתלמידות ותלמידי ביתה י"א והזמרת ביונסה סימפלה קטע ממנו בשיר שלה.

מהו חינוך מגדרי ומגדר בחינוך

אושרה לרר שייב, ממונה על שוויון בין המינים בחינוך, משרד החינוך

הוראה רגישת מגדר מתייחסת לתודעה ולהבנה של אשת ואיש החינוך כלפי ההטיות המגדריות שיש להם עצמם במעשה החינוכי, ולחלק שלהם בהבניות החברתיות ובתהליכי החיברות, המגבילים את התלמידים והתלמידות לשורה של ציפיות, התנהגויות, כישורים אקדמיים, רגשות, עמדות, מראה חיצוני ועוד.

מחקרים מוצאים כי מורות ומורים מתייחסים אחרת לתלמידות ולתלמידים, במודע ובעיקר שלא במודע. מוסדות החינוך בנויים ו"משדרים" בדרכים שונות מה מותר ומה אסור לכל מין – דרך השפה, הסביבות החינוכיות, חומרי הלימוד, משובים, מתן זכות דיבור ובדרכים רבות נוספות. כל אלה גורמים לפער בין המינים שאנחנו רואים סביבנו.

הוראה רגישת מגדר נועדה לאפשר לכל תלמידה ותלמיד לבחור, ללמוד, להשתלב בעולם ללא תלות במינו הביולוגי, והיא הבסיס להזדמנויות שוות.

דיונים במגדר מאפשרים לפתח חשיבה ביקורתית ולערער על המובן מאליו.

מדינות בהן מדד השוויון המגדרי גבוה, הן מדינות עשירות יותר, בריאות יותר, אלימות פחות ובני ובנות הנוער בהן מעידים על תחושת אושר גבוהה.

שווה בשווה

”אני יודעת להיות נאמנה לעצמי,

זה מה שאני יודעת. זו הבחירה שלי, ללכת עד הסוף. ללחום. לא לצמצם את המהות שלי. לשאוף תמיד לטוב יותר, תוך כדי תנועה ועשייה. זה מה שאני יודעת.

ביום שהבנתי שאני כאדם, כאישה, כיוצרת, לא הולכת לשום מקום בלי הלב שלי, בלי האנרגיה הזו שמבקשת ממני לנוע קדימה ולנצח את הבינוניות, הבנתי שאני חופשייה. איזו הקלה....”

רונית אלקבץ ז”ל

עד כמה מערכת החינוך מתאימה לבנים?

תמיר אשמן, מומחה לטיפול באלימות במשפחה ואלימות במרחב הבית ספרי

זאת עובדה שבנים מכיתה ג' והלך מקבלים ריטלין ונגזרותיו פי 4.5 יותר מאשר בנות. האם זו גזירת גורל ביולוגית? או שאולי זו הסרת אחריות שלנו כהורים וכמחנכים, בהתייחסות שלנו לצרכים הרגשיים של הבנים שלנו?

מתוך 500 מקרי התאבדות בשנה, 400 מתוכם הם גברים. בשב"ס יושבים בכלא 15,000 גברים לעומת 120 נשים. וכ- 90 אחוז מאוכלוסיית המכורים לסמים ואלכוהול הם גברים.

בואו נעז לשאול - איפה אנחנו טועים כמחנכים/ות עם הבנים שלנו?

מה היה קורה אם במקום ריטלין והתעסקות מתמדת בבעיות משמעת, היינו מקיימים כשגרה חינוכית מעגלי שיח רגשי לבנים?

איזה מציאות היינו מקבלים אם היינו עוצרים את מהלך הלימודים לשיח מעמיק, כשבנים לועגים לפגיעות של בן אחר?

איזה אקלים כיתתי היה מתרחש אם היינו מכשירים את הבנים להתחבק אחד עם השני מקטנות, מבלי לתת צ'פחות בגב?

ואולי השינוי מתחיל בכך שבמקום להטיף לבנים שלנו מוסר, נעז אנחנו כמחנכים/ות לדבר בכיתה בגוף ראשון - אני? האם נהיה אנחנו אמיצים להביא את הפגיעות והרגישות שלנו בכיתה?

בוא נדבר
על זה

אני אדם שלם ומושלם

ד"ר טל שריר, מערך המו"פ

חוזרת עם חתכים ופצעים "עוד פעם את מטפסת על הגדרות עם כל הבנים?"
מסתובב עם עגלת תינוק ומאכיל את הבובה
"עוד פעם אתה עם הבובות כמו בת?"
מצלצל מוכר?

אנחנו מתכננים עולם ובונים תבניות, והם בשלהם ... חוצים את הקווים בלי לבקש "רשות" או "סליחה".

אלו שלא נכנסים לתלם ההגדרות, יעזרו לנו לייצר את "התפיסה המגדרית הבאה", יעזרו לנו לייצר עולם עם קצת יותר פתיחות לשונה, לאחר, להזדמנויות השוות להן ראוי כל אדם באשר הוא.

אבל האם אי פעם עצרנו לחשוב מה עם אלו שכן מקשיבים, שהולכים בתלם, שנשארים רק בין הקווים ומחמיצים הזדמנויות להיות מדענית, דירקטורית, מנכלי"ת... להיות רקדן בלט, מעצב אופנה, גנן בגן ילדים....

שוברי המסגרות ומחמיצי ההזדמנויות צריכים אותנו כדי שנסמן להם את הכיוון, כי ההבדלים ביננו לא מהווים משקל:

בבחירת הגשמת משאלות ליבנו | בבחירת הלבוש שלנו | בבחירת החברים שלנו | בבחירת התחביבים שלנו | בבחירת... כל דבר שהוא.

בבחירת היותנו, אוהבים לטפס, לרקוד, לנהל, להמציא, לתכנן, לחשוב ולחלום רחוק רחוק רחוק..... בבחירת היותנו אדם שלם ומושלם.

צעצוע של

סיפור מגדרי

חדרי ישיבות / תהילה חכימי

הם אומרים:
תסלח לי תהילה,
ומדברים בשפה אחידה.
הם אומרים לי:
תסגרי את האוזניים
ומדברים במילים שלהם.
הם אומרים לי:
תעצמי את העיניים
ואומרים משפטים קבועים.
הם מדברים
במילים של אוהלי סיירים.
מבקשים ממני סליחה.
הם מדברים מילים,
שהתרגלו בהן בתוך נגמ"שים.
בהעדר נשים
הם משתמשים במשפטים
מגדירים שטחים
מרחבים חסומים
מותרים אפשרות
להצטרף
או לעצום אוזניים.
הם מחייכים בביטחון
מדברים עם ידיים על שולחנות.
אני לא עוצמת,
לא עיניים לא אוזניים
עד שיתהפך השולחן

מאיפה באנו, לאן הגענו, ועד כמה אנחנו מרוצות מזה?

דליה דרייהר, מערך המו"פ

מבחן בקדל (Bechdel) קובע שלושה קריטריונים לבחינת הייצוג הנשי בקולנוע:

1. יש בסרט לפחות שתי דמויות של נשים
2. הן משוחחות ביניהן
3. נושא השיחה אינו גברים

נסו לפשפש בזיכרונכם ולראות מתי היתה הפעם האחרונה שראיתם סרט שעמד בכל הקריטריונים. יש מצב שזה פחות שכיח ממה ששיערתם!

בשנת 2021 הנשים יכולות לטפוח לעצמן על השכם, בזהירות, ולהגיד שהתקדמנו, האמנם?

זמן קריאה 45 שניות

152 מילים על

האמנם נשים מנגה וגברים ממאדים?

אושרה לרר שייב, ממונה על שוויון בין המינים בחינוך, משרד החינוך

לפני כמאה שנים, כשכלי המדידה היה מטר, המדע טען כי נשים חכמות פחות מגברים מכיוון שהיקף המוח שלהן קטן יותר. היום, בזכות סוקרי MRI הבודקים את המוח תוך כדי פעילות, ידוע שאין קשר בין היקף המוח לבין אינטליגנציה ויכולות.

כן, יש הבדלים בממוצע בין נשים לבין גברים בהתנהגות, במאפייני אישיות, בתחומי עניין – אך האם הם מולדים? האם הם ברי שינוי?

נראה שהמחקר המדעי שעסק בהבדלים במוח של נשים לגברים היה מוטה: חוקרים ראו הבדלים בחיים ואחר כך חיפשו אותם במוח. אם נסתכל על מוחות של נשים ושל גברים, לא נוכל לקבוע בוודאות אם זה מוח של אישה או של גבר, אלא רק [למפות תכונות גבריות ונשיות](#).

ההבדלים בין המינים נובעים מתהליך החיברות שלנו. אנחנו נולדים עם היכולת לקלוט מסרים מהסביבה וללמוד מהם, והמוח מתפתח וגדל במשך החיים ומעוצב מההתנסויות שלנו. על כן, [עולם ממוגדר יוצר מוח ממוגדר](#). אם נזמן לילדים ולילדות התנסויות שונות, המוח שלהם יתפתח בהתאם, ו"תמונת המוח" שלהם תשתנה.

[מקבילית המוחות](#)

עברית שפה קשה

אתה רץ

את רצה

אתם רצים

אתן רצות

אתם רוצים

אתן רוצות

או רציתן

או רציתם

או תרצנה

ואם תרצו אין זו אגדה

ובסוף כולם מרוצים או רצוצות

צועדים צעד ראשון בכיוון...

המדעה מנוסחת

בלשון זכר

מעבר לורוד וכחול

יוצרים סביבה מגדרית נטרלית

ריבי ארצי, מערך המו"פ

כחול או ורוד? סרטים או קשתות? בובות או מכוניות? הכל מתחיל כבר ביום בו התינוקת הקטנה מגיחה לעולם, והעולם אינו מחולק לורוד וכחול, הוא קשת של צבעים וגוונים.

הלך הרוח של הורי דור המילניום היא הורות המייצגת "ניטרליות מגדרית". במה הדבר מתבטא?

מודעות לזהות עצמית, המבוססת על טיפוח מיומנויות, קידום תכונות אנושיות והבעת רגשות – לא משנה מה המין שלהם.

חיזוק ההערכה העצמית – קבלה ללא תנאי של הילד, ללא קשר למגבלות כלשהן.

שוויון בין המינים – התנהגות ללא משוא פנים כלפי תפקידים מגדריים ושינוי שלהם.

קבלת החלטות, שאינן מבוססות על לחץ חברתי או נורמות קדומות אודות המגדר, אלא על עובדות.

חשיפה למגוון, המחלץ את האנושות מסטריאוטיפים ותפישות מגדריות.

הפחתת הסטריאוטיפים על רקע מגדרי תשפיע באופן ישיר על הפחתת התנהגויות בעייתיות כמו אפליה מגדרית והגבלת הזדמנויות, ותקדם תפקידים הוגנים מגדרית. ורצו להתחיל בגיל הצעיר ביותר.

תדמיני שאין חוקים

נעמי רקנטי, כיתה ג, בית ספר "שורשים", רמת הגולן

תדמיני שאין חוקים,
תדמיני שהכל אפשר להגשים.
תדמיני שהשמיים נפתחים,
כנפיים נפרשות למרחקים.

הדמיון שלך עטוף,
תני לרעיונות לצוף.
דמיני לך שהכל סביבך שקוף,
אז באמת תצליחי לעוף.

את יכולה.
אני יודעת.
את יכולה.
הכנפיים יקחו אותך
לכל מקום שאת רוצה.
אני יודעת.
את יכולה.
הכנפיים ישאו אותך
לשמש העולה.

אוצרות שטח - כך זה מתחיל:

ביצד בתי ספר יסודיים מקדמים מגדר?

- 1. שפה שוויונית שמשפיעה על:**
אופן הפניה בביתה
ניסוח הודעות להורים
חומרי הוראה, דפי עבודה ומבחנים
שלטים בבית הספר
- 2. למידה על מגוון משפחות, ומתן מקום לשאלות ותהיות**
- 3. עיסוק בסוגיות מגדריות המקדמות חשיבה ביקורתית - דרך טקסטים לימודיים, שיח אקטואלי ובחגים**
- 4. נבחרות ספורט והרקדות משותפות, אירועי ספורט משולבים**
- 5. לימוד מגדר כמקצוע שבועי בכיתות ד-ו**
- 6. הגדרת רכזת מגדר וועדת מגדר בית ספרית, שמפעילה ימי שיא, הרצאות וסדנאות**

אוצרות שטח - איך זה מתחיל?

בית ספר "הגליל" מחנך לשוויון יום יום

בית ספר "ארזים" מקדם את ערך
השוויון באמצעות ייצור מנגנון

בית ספר "רמת החייל" מחזק מודעות
מגדרית

בית ספר "בבלי" מוביל יזמות מגדרית

בית ספר "מעבר אפק" מפעיל תכנית
ששווה לדבר עליה

אוצרות שטח -

וכאן העתיד טמון:

כיצד בתי ספר על-יסודיים
מקדמים מגדר?

1. סדנאות וקבוצות להעצמה מגדרית,
מעגלי שיח בנושא מגדר

2. עיסוק בסטריאוטיפיים מגדריים
ודרך ביטויים בתרבות

3. שיח על מערכות יחסים מיטיבות
ומיניות בריאה

4. העלאת הישגים לימודיים להשגת 4-5
יחידות בגרות - בעיקר במתמטיקה
ומדעים

5. עידוד תלמידים ליזמות בנושא מגדר

6. העצמה מגדרית בתחום לימודי המדע
והטכנולוגיה וחשיפה לעולם ההייטק

7. ליווי לקראת גיוס או שירות לאומי
משמעותי

אוצרות שטח - וכאן העתיד טמון:

נערות בפריפריה "סודקות את תקרת
הזכוכית"

חטיבת הביניים "שז"ר" מציבה את המגדר
במרכז העשייה החינוכית

העיר "כפר סבא" מעודדת את נערות
לבחור במגמות מדעיות וטכנולוגיות
בהיקף של 5 יחידות

חטיבת הביניים "יאסה" אקטיביסטית
בקידום שוויון מיומה הראשון

תיכון "שחרית" ירושלים מממש תפיסה
ייחודית של מגדר ומגזר

תיכון "דרכא" ע"ש אילן ואסף רמון מקיים
תכנית לימודי מגדר רציפה שמעודדת שיח
ומשנה מציאות

שוויון בין המינים - האם בעתיד הקרוב?

ד"ר איריס פינטו

בעבר הלא רחוק, החליטו צעירים על מקצועם העתידי בגיל הנעורים, והחלטות אלו עיצבו את הקריירה המקצועית שלהם עד לתקופת הפנסיה.

לכאורה נשברים כיום החסמים לגבי האפשרויות בעולם התעסוקה, אך הנורמות המגדריות עדיין ניכרות באופן בו משקיפים ילדים צעירים על עתידם, מה שמבטיח שאם לא יהיה שינוי משמעותי, לא יושג בקרוב שוויון בין המינים.

מחקר של ה-OECD שאל למעלה מ-4,000 ילדים וילדות בני חמש מהם רוצים להיות כשהיו גדולים. לרובם היה מושג מוגדר לגבי סוג העבודה שהם רוצים: בנים בחרו להיות (לפי סדר הבחירה): חוואים, נהגים ברכבת, אוטובוס ומשאיות, ממציאים, טכנאי רכב, אסטרונוטים וצבא. בנות בחרו להיות (לפי סדר הבחירה): וטרינריות, ספריות, רקדניות, מלוכה, אחיות, רופאות שיניים, מכון יופי, מאמנת ספורט ועובדות באמבולנס.

הבחירות של הבנים תאמו את הנורמות המגדריות המסורתיות של דורות הוריהם וסביהם, שעה שהבנות חרגו מנורמות האלו.

מגדר
מקצועי

בנים.ות

מדגדג לכם לספר לכולם!?

הפיצו את הסק;ופ

שלחו לנו את המילה

מגדר

וקבלו הודעה להפצת קישור

ההצטרפות לסק;ופ

זה מגיע לכווווולם ;)

*קיבלתם לראשונה

את המגזין ורוצים להצטרף

לרשימת התפוצה גם?

לחצו כאן.

מחברים רעיון לצלילים

רגע לקראת סיום האזינו איתנו לשיר לקראת שבת.

כולם אותו דבר

ביצוע

הראל

סקעת

מילים ולחן

אושר

בחתה

לחצו ותהנו...

הגענו.

זה סוף המהדורה

נתראה בשבוע הבא!

אבל היי,

אנחנו ממש פה!

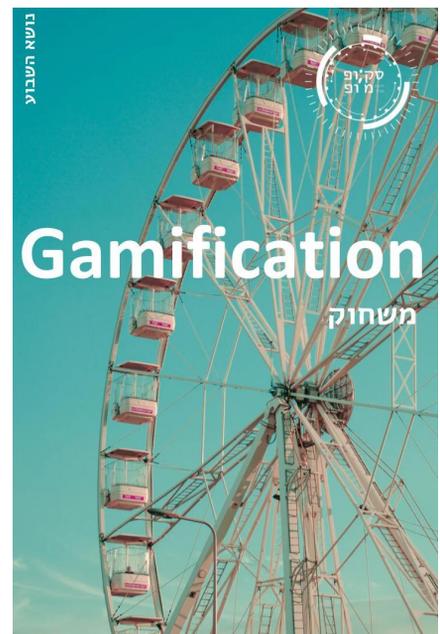
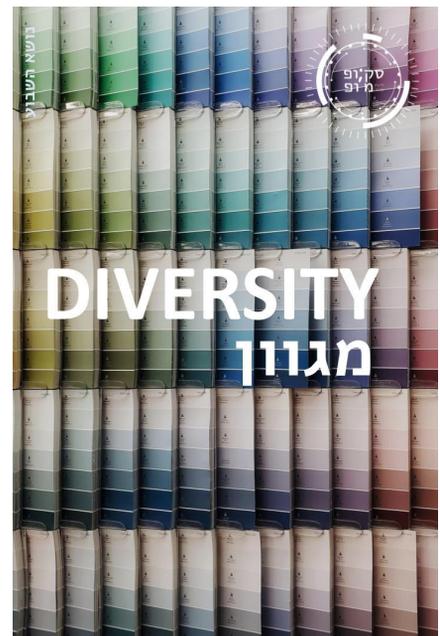
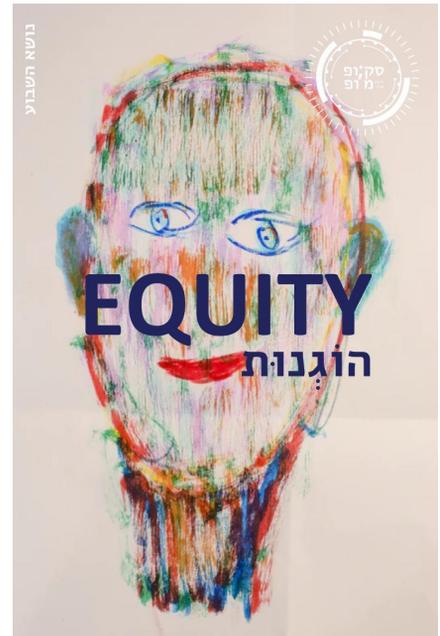
בקבוצת הפייסבוק שלנו אפשר לשתף במחשבות,

ולוואטספ שלנו אין גבולות...

(כן, ממש זה שקיבלתם ממנו את סקיפ;ופ)

יש לנו גליונות לכולללללם

ובשבוע הבא...

צוחקים!